

**МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА
«ДИПЛОМАТИЧНЕ ТА КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО»**

Спеціальність: 293 «Міжнародне право»

Нормативна дисципліна «ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА»

Курс забезпечує: д.ю.н., проф. Петро Пацурківський

«Верховенство права» належить до «наймолодших» нормативних дисциплін освітньо-професійних програм фахової підготовки магістрів зі спеціальностей 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» на юридичному факультеті ЧНУ ім. Ю. Федьковича. У більшості правничих шкіл України вона ще не викладається. Однак враховуючи виняткову засадничу роль доктрини та принципу верховенства права як однієї із трьох – поряд з людськими правами та плюралістичною демократією – фундаментальних цінностей Європейського Союзу, а також роль верховенства права як критерію обґрунтування і прийняття будь-якого правового рішення, кафедра публічного права юридичного факультету університету впродовж останніх п'яти років викладає студентам цю навчальну дисципліну.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння**: антропосоціокультурної природи верховенства права як основоположної загальнолюдської цінності; місця верховенства права у системі антропосоціокультурних цінностей; світоглядних джерел доктрини та принципу верховенства права: основоположних типів доктринальних підходів до розуміння верховенства права; буттєвої укоріненості верховенства права; примату блага (потреб) людини відносно її прав; пріоритету прав людини відносно її обов'язків; необхідності врахування кожним індивідом життєвих потреб іншого; особливої місії Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) у здійсненні верховенства права; ролі та значення, механізмів реалізації принципу верховенства права у правовій системі України;

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння**: розпізнавати у невичерпній правовій реальності наявність чи відсутність верховенства права; виявляти тенденції, міру та форми впливу верховенства права на цю реальність; розрізняти онтологічну та позитивну укоріненість верховенства права; аналізувати зі світоглядних позицій парадигми верховенства права будь-яку правову ситуацію; розрізняти пізнавальний інструментарій доктрини верховенства права серед іншого пізнавального інструментарію; застосовувати цей інструментарій для аналізу юридичної практики, здійснення відповідних узагальнень, обґрунтування оцінок, висновків та пропозицій;

в) прищепити магістрам **практичні навички**: розпізнавання у будь-якій юридичній конструкції наявності чи відсутності ознак та властивостей верховенства права; застосування до вирішення практичних задач категорійно-понятійного апарату доктрини верховенства права; використання понятійного інструментарію доктрини верховенства права до аналізу правової дійсності; знаходження належних та достатніх аргументів для обґрунтування необхідності утвердження верховенства права у практичній діяльності; визначати за окремими проявами та їх зовнішніми ознаками правову природу будь-якого суспільного явища; застосовувати Еталонні тести Венеційської комісії як мірило верховенства права.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розумінь, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Нормативна дисципліна «ДИПЛОМАТИЧНЕ ПРАВО»

Курс забезпечує: к.ю.н., доц. Ольга Чепель

«Дипломатичне право» включено до освітньо-професійної програми фахової підготовки магістрів зі спеціальності 293 «Міжнародне право» на юридичному факультеті Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Вивчення даної дисципліни надає можливостей студентам фахово розглядати події зовнішніх зносин, які відбуваються на міжнародній арені та, які мають безпосередній вплив на реалізацію зовнішньої політики України та розвиватиме здатність приймати рішення з різних актуальних питань міжнародного права мирними дипломатичними засобами.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння**: поняття дипломатії, як головного інструменту реалізації зовнішньої політики держави; еволюції розвитку зовнішньополітичних відомств, завдань і функцій, покладених на органи зовнішніх зносин в умовах глобалізації; міжнародно-правового регулювання діяльності дипломатичних представництв акредитуючої держави; процедур створення, діяльності й припинення органів зовнішніх зносин; питання дипломатичних функцій, способів та форм їх реалізації, зокрема шляхом переговорів, представництва інтересів третьої країни та її громадян; дипломатичних привілеїв та імунітетів; правового статусу дипломата, спеціальних місій; форм прояву дипломатії при міжнародних організацій.

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння**: розпізнавати взаємодію дипломатичного та міжнародного права, зокрема вміння аналізувати реалізацію зовнішньої політики держав, як узгодження волі різних суб'єктів міжнародного права, виражений відповідними конвенційними нормами; розрізняти межі та форми дипломатичної діяльності внутрідержавних та зарубіжних органів зовнішніх зносин; розкривати поняття дипломатії ad hoc, сутність дипломатичних місій акредитуючої держави та їх відмінність від спеціальних місій; виявляти тенденції розвитку конвенційної дипломатії; аналізувати діяльність постійних представництв держав при міжнародних організаціях; виявляти специфіку реалізації дипломатичних функцій, засобів їх забезпечення; розрізняти механізм взаємодії різних структурних одиниць органів зовнішніх зносин та їх значення для захисту національних інтересів держав; аналізувати привілеї та імунітети, які надаються представникам дипломатичних представництв та їх функціональний характер, а також їх співвідношення з привілеями та імунітетами консульських установ та спеціальних місій.

в) прищепити магістрам **практичні навички**: володіння мистецтвом ведення переговорів в дипломатичній діяльності; вміння вирішувати зовнішньополітичні конфлікти мирними засобами, зокрема за допомогою діалогу та компромісу для захисту національних інтересів держави; застосування норм конвенційної дипломатії в практичній діяльності; використання понятійного інструментарію дипломатичного права до аналізу правової дійсності; знаходження належних та достатніх аргументів для використання правил дипломатичного протоколу в сфері практичної діяльності; вміння формулювання пропозицій з актуальних проблем діяльності органів зовнішніх зносин; застосування новітніх форм дипломатичної діяльності у міжнародних відносинах.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розумінь, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Нормативна дисципліна: «ДИПЛОМАТИЧНА ПРАКТИКА СПЕЦІАЛЬНИХ МІСІЙ»

Курс забезпечує: к.ю.н., асистент Кирилюк Н.В.

«Дипломатична практика спеціальних місій» належить до нормативних дисциплін освітньо-професійних програми фахової підготовки магістрів зі спеціальності 293 «Міжнародне право» на юридичному факультеті ЧНУ ім. Ю. Федьковича. У більшості правничих шкіл України вона ще не викладається. Однак, на даний час, завдяки гнучкості та мобільності спеціальні місії не лише доповнюють діяльність постійних дипломатичних представництв, але й іноді вдало заміщують їх. В умовах невизнання або відсутності дипломатичних чи консульських відносин та в періоди особливого загострення взаємовідносин між державами така форма дипломатії фактично стає найбільш ефективним та єдиним можливим засобом підтримки контактів між державами.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння**: поняття спеціальних місій як одного із важелів дипломатичної практики; історії зародження та розвитку інституту спеціальних місій; особливостей та переваг форми дипломатії, що не потребує наявності дипломатичних чи консульських відносин та взаємовизнання між державами; зростання ролі та значення спеціальних місій на сучасному етапі; Віденської конвенції про спеціальні місії від 4 грудня 1969 р.

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння**: оволодіти спеціальною дипломатичною термінологією і застосовувати набуті знання для оцінки перспектив розвитку діяльності спеціальних місій; визначати їх місце й роль у зовнішніх зносинах між державами та реальної перспективи їх застосування для встановлення взаємодії України зі світовим співтовариством; аналізувати характерні риси дипломатії спеціальних місій: їх обмежений характер в часі, конкретно-цільовий зміст завдань, що покладаються на спеціальні місії.

в) прищепити магістрам **практичні навички**: публічного виступу; самостійної роботи з вивчення матеріалів навчальної дисципліни; вільного володіння понятійним апаратом; оперування термінологією під час виконання навчальних завдань та виступів на семінарах, конференціях; сприйняття та накопичення інформації про особливості діяльності спеціальних місій; оволодіння категорійно-понятійним апаратом дипломатичної практики спеціальних місій; вміння групувати, класифікувати та узагальнювати правові явища, що пов'язані з правовим регулюванням відносин з питань дипломатичної діяльності спеціальних місій; практичного застосування набутих знань у самостійній практичній та науково-дослідній діяльності.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розумінь, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Нормативна дисципліна: «МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ»

Курс забезпечує: д.ю.н., проф. Сергій Меленко

Міжнародний захист людських прав є однією із провідних дисциплін, які читаються студентам в процесі фахової підготовки магістрів зі спеціальності 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» на юридичному факультеті Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Дана дисципліна, у тому чи іншому вигляді, викладається у більшості правничих шкіл України. Саме тому, враховуючи виняткову засадничу роль доктрини та принципу захисту людських прав як однієї із трьох – поряд із верховенством права та плюралістичною демократією – фундаментальних цінностей Європейського Союзу, а також роль захисту людських прав як критерію обґрунтування і прийняття будь-якого правового рішення, кафедра Європейського права та порівняльного правознавства впродовж останніх п'яти років викладає студентам цю навчальну дисципліну.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння:** основних теоретико-правових, політичних та інших передумов, етапів розробки та прийняття основних міжнародно-правових документів у сфері захисту людських прав; основних елементів міжнародної загалом та європейської зокрема інституційних систем захисту людських прав та місце у них міжнародних судових установ; порядку формування та структури міжнародних судових установ у сфері захисту людських прав; підстав звернення до міжнародних судових установ з метою захисту людських прав та вимог до відповідних заяв; порядку встановлення фактів порушення людських прав та розгляду відповідних заяв та звернень при підготовці справ до розгляду у міжнародних судових установах; поняття та механізмів вжиття відповідних заходів індивідуального та загального характеру, спрямованих на забезпечення виконання положень міжнародно-правових документів у сфері захисту людських прав; порядку застосування судами практики міжнародних судових установ у сфері захисту людських прав у процесі здійснення правосуддя.

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння та практичні навички:** складення заяв до Європейського суду з прав людини та інших міжнародних судових установ щодо захисту людських прав; аналізу та тлумачення рішень міжнародних судових установ у сфері захисту людських прав за ключовими напрямками: справи щодо захисту права на життя, права на захист від катувань, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження або покарання, права на свободу, права на справедливий судовий розгляд, права на повагу до приватного життя, справ щодо захисту соціально-економічних та політичних прав; застосування на практиці порядку звернення рішень міжнародних судових установ у сфері захисту людських прав до виконання і застосування положень міжнародно-правових документів щодо захисту людських прав у судовій сфері, сфері законодавства та в адміністративній практиці.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розумінь, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Нормативна дисципліна «КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО»

Курс забезпечує: к.ю.н., доц. Ольга Чепель

Дисципліна «Консульське право» включена до освітньо-професійної програми фахової підготовки магістрів зі спеціальності 293 «Міжнародне право» на юридичному факультеті Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Вивчення даної дисципліни надає можливостей студентам фахово розглядати правові основи діяльності консульського представництва та його членів у приймаючій державі та розвиватиме здатність приймати рішення з різних актуальних питань міжнародного та консульського права.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння**: поняття консульського права, як частини міжнародного права; еволюції розвитку консульських відомств, завдань і функцій, покладених на консульські органи консульських установ щодо захисту прав громадян України на території третьої країни; міжнародно-правового регулювання діяльності консульства; процедур створення, діяльності й припинення органів консульських установ; питання консульських функцій, способів та форм їх реалізації, розвитку інституту почесних консулів; консульських привілеїв та імунітетів; правового статусу генерального консула, консулів, віце-консулів, консульські агентів.

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння**: розпізнавати взаємодію дипломатичного, консульського та міжнародного права, зокрема вміння аналізувати реалізацію функцій консульських установ та дипломатичних представництв, виражених відповідними конвенційними нормами; розрізняти межі та форми функціонування консулів та почесних консулів; розкривати взаємні обов'язки дипломатичних представництв, консульських установ в державі перебування; виявляти тенденції розвитку конвенційної консульської роботи; аналізувати діяльність постійних представництв держав при міжнародних організаціях; виявляти специфіку реалізації дипломатичних функцій, засобів їх забезпечення; розрізняти механізми взаємодії органів консульських установ різних держав в країні перебування та їх значення для захисту національних інтересів кожної з держав; аналізувати привілеї та імунітети, які надаються представникам консульських установ та їх функціональний характер, а також їх співвідношення з привілеями та імунітетами дипломатичних представництв та спеціальних місій.

в) прищепити магістрам **практичні навички**: володіння навичками захисту громадян своєї країни за кордоном; вміння вирішувати конфлікти мирними засобами, зокрема діалогу та компромісу для захисту національних інтересів держави та її громадян; застосування норм конвенційної дипломатії в практичній діяльності для надання консульських послуг; використання понятійного інструментарію консульського права до аналізу правової дійсності; знаходження належних та достатніх аргументів для використання консульських функцій у практичній діяльності; вміння формулювання пропозицій з актуальних проблем діяльності органів консульських установ.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розумінь, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Нормативна дисципліна
«ДИПЛОМАТІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ»
Курс забезпечує: к.ю.н., доц. Оксана Троянівна Волощук

Сучасне регулювання міжнародно-правових відносин неможливе без залучення міжнародних організацій, які від самого початку своєї появи активно використовували у своїй діяльності всі існуючі засоби і методи дипломатії для вирішення міждержавних проблем. В результаті активної дипломатичної діяльності міжнародних організацій державам значно легше узгодити свої волі та виробити норми міжнародного права, ввести їх в дію і відстежити практику їх застосування. Неабияке значення відіграють міжнародні організації при вирішенні спорів між державами та іншими суб'єктами, особливо в умовах збройного протистояння. Саме тому вивчення студентами навчальної дисципліни “Дипломатія в діяльності міжнародних організацій” є важливим елементом підготовки сучасного юриста, здатного надавати кваліфіковану правову допомогу з будь-яких питань міжнародного публічного права.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння**: сутності та природи дипломатичного права міжнародних організацій; поняття та характерних рис дипломатичної діяльності міжнародних організацій; джерел міжнародно-правового регулювання дипломатичного права міжнародних організацій; поняття та особливості правового статусу постійних представництв держав при міжнародних організаціях; специфіки статусу делегацій та спостерігачів держав в органах міжнародних організацій та на міжнародних конференціях; поняття, значення та роль міжнародно-правових механізмів захисту прав людини в рамках міжнародних організацій; особливості дипломатичної діяльності міжнародних організацій по вирішенню міждержавних конфліктів та екологічних проблем; проблемних питань щодо реалізації засобів превентивної дипломатії в рамках міжнародних організацій;

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння**: орієнтуватися в системі джерел дипломатичного права міжнародних організацій; тлумачити міжнародні конвенції, договори, угоди, які передбачають основні засади дипломатичної діяльності міжнародних організацій; характеризувати дипломатичні зусилля, їх ефективність щодо вирішення різноманітних проблем в рамках універсальних та регіональних міжнародних організацій; визначати проблеми у сфері дипломатичної діяльності міжнародних організацій;

в) прищепити магістрам **практичні навички**: розпізнавання у діяльності міжнародних організацій різноманітних засобів та методів сучасної дипломатії; застосування до вирішення практичних задач категорійно-понятійного апарату дипломатичного права міжнародних організацій; використання понятійного інструментарію дипломатичного права міжнародних організацій до аналізу правової дійсності; знаходження належних та достатніх аргументів для обґрунтування необхідності застосування дипломатичних засобів урегулювання міжнародних спорів та конфліктів.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розумінь, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Нормативна дисципліна «ФУНКЦІОНАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ДИПЛОМАТИЧНОГО ТА КОНСУЛЬСЬКОГО КОРПУСУ»

Курс забезпечує: к.ю.н., доц. Оксана Вайцеховська

Викладання нормативної дисципліни «Функціональні компетенції дипломатичного та консульського корпусу» для підготовки магістрів зі спеціальності 293 «Міжнародне право» на юридичному факультеті ЧНУ імені Юрія Федьковича зумовлене новітніми викликами, з якими зіткнулась сучасна дипломатія в умовах кардинальних змін у зовнішній політиці держав та зростання кількості міжнародних конфліктів. Міжнародна практика свідчить, що на сьогодні найефективніший формат їх вирішення лежить в площині реалізації дипломатичним та консульським корпусом своїх функцій. Розширилась географія розташування консульських установ, збільшилась кількість почесних консулів, невпинно зростає чисельність двосторонніх консульських конвенцій. Сучасні масштаби трудової міграції українців за кордон виводять на новий рівень питання представництва та захисту інтересів громадян України в межах функціональних компетенцій консульського корпусу.

Мета даної навчальної дисципліни полягає в тому, щоб:

а) дати магістрам **знання та розуміння**: правової природи понять «дипломатична функція» та «консульська функція»; особливостей здійснення функціональних компетенцій дипломатичного корпусу під час представництва акредитуючої держави у державі перебування; функції дипломатичного захисту; правової характеристики дипломатичних переговорів; специфіки здійснення інформаційної функції; способів та методів здійснення функції заохочення дружніх відносин між акредитуючою державою і державою перебування; функціональних компетенцій консульського корпусу;

б) виробити у магістрів **когнітивні вміння**: застосовуючи теоретичні знання виявляти в діях дипломатів та консулів правомірне співвідношення інтересів акредитуючої держави та держави знаходження; в межах теоретичних знань такої дипломатичної функції як представництво інтересів третьої держави здійснювати аналіз представництва з боку США та ЄС інтересів України в міжнародному спілкуванні з питань територіальної цілісності, конфлікту на Сході України та енергетичної безпеки, а також представництва Польщі та країн Прибалтики інтересів України в рамках ЄС;

в) прищепити магістрам **практичні навички**: аналізувати конфліктні прецеденти шпигунства з боку дипломатів під час здійснення ними інформаційної функції та розпізнавати наявність чи відсутність порушення норм міжнародного права в інших спірних прикладах дипломатичної практики; застосовувати знання способів та методів захисту прав та інтересів громадян України на території зарубіжних країн; використовувати знання про порядок здійснення консулами адміністративно-правових повноважень стосовно видачі паспортів, віз та інших документів в майбутній юридичній практиці.

Оволодіння вищезазначеним арсеналом знань і розуміння, когнітивних умінь і практичних навичок належить до атрибутів будь-якого правника європейського типу.

Дисципліни за вибором:

1. Глобальна політика: дипломатія та лобізм (доц. Волощук О.Т.)
2. Дипломатичний протокол та етикет (доц. Чепель О.Д.)
3. Дипломатична служба почесних консулів (доц. Чепель О.Д.)
4. Дипломатичні привілеї та імунітети (доц. Волощук О.Т.)
5. Дипломатичні відносини консульських установ (ас. Маник А.З.)
6. Основи дипломатичної служби (ас. Маник А.З.)
7. Право зовнішніх зносин ЄС (доц. Задорожна С.М.)
8. Дипломатичні відносини України та ЄС (доц. Задорожна С.М.)
9. Правовий статус дипломатичних представництв та консульських установ (проф. Меленко С.Г.)
10. Таємна дипломатія (доц. Чепель О.Д.)
11. Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях (проф. Меленко С.Г.)
12. Зовнішня політика України (доц. Волощук О.Т.)
13. Спеціальні представницькі місії держав (ас. Кирилюк Н.В.)
14. Дипломатичний переговорний процес (доц. Вайцеховська О.Р.)
15. Консульський захист громадян України закордоном (доц. Вайцеховська О.Р.)
16. Консульські привілеї та імунітети (доц. Волощук О.Т.)
17. Нотаріальні дії консульських установ (ас. Кирилюк Н.В.)
18. Дипломатія і міжнародне співробітництво (ас. Кирилюк Н.В.)
19. Дипломатичні засоби мирного врегулювання міжнародних спорів: міжнародно-правові аспекти (ас. Маник А.З.)
20. Academic Legal Writing (Академічне юридичне письмо, англійською мовою) (доц. Петренко О.Д.)
21. Akademisches Schreiben für Juristen (Академічне юридичне письмо, німецькою мовою) (проф. Лабінська Б.І.)